

"OBRONA PRAWDY"

ZAĆMIENIE DUCHA

KRAKÓW 2021

www.ultramontes.pl

Zaćmienie ducha

"OBRONA PRAWDY"

Z tak zwanych *zaćmień*, najlepiej są nam znane zaćmienia *słońca* i *księżycy*. Pierwsze się zdarza, gdy księżyc na nowiu, stanie między słońcem i nami; – gdyż wtedy widzimy słońce zaćmione, albo raczej widzimy tylko ciemną tarczę księżycy, zasłaniającą nam słońce. Księżycy zaś zaćmienie jest wówczas, gdy ziemia stanąwszy między słońcem a księżycem, swoim cieniem nań rzuconym go zaciemnia. Obydwa zaćmienia bywają częściowe, lub całkowite, nie wszystkim mieszkańcom ziemi równo widzialne a czas ich trwania niewielki.

Duch ludzki, dla którego *prawda* jest *światłością* wtedy bywa zaćmiony gdy albo prawdy nie widzi, albo też przeciw niej działa. Tak bowiem jak roślina zawsze się ku światłu zwraca, i światło należy do warunków jej życia zupełnego; tak prawda jest światłością ducha a fałsz jego nocą. Potrzebuje też roślina ku rozwinięciu swego życia, wpływu ciepła; a duch będąc istotą moralną, dobrocią się tylko doskonali.

Rozliczne są kształty i postacie w jakich się pojawia zaćmienie ducha. Bywa ono czasem tylko w władzy pojmowania, czasem zaś w myśli i umyśle – może też i wola działać w obłąkaniu. Przyczyny powodowe tego gatunku zaćmień nie zawsze się znajdują w złym organizmie i w tym niepoliczonym szeregu chorób i kalectw, jakim częściej od innych ludy ucywilizowane ulegają. Duch sam potrafi w sobie wykształcić takowe zaciemnienie, gdy albo nie mając żywiołu dla siebie, długi czas jedną myśl – jedną ideę – obrabiając, wpada nareszcie w odrętwienie lub też w chorowitą egzaltację jednej władzy z uszczerbkiem innych. Takie obłąkania zdarzają się w więzieniach Pensylwanii, a może też i minister oświecenia pan Villemain uległ temu, przez ciągłe myślenie o Jezuitach.

Może także zaćmić ducha, przesylenie go mnogością żywiołu, którego nie zdoła strawić i w własną myśl przerobić. Niejeden z uczonych zakończył już swe życie w domie obłąkanych. Cóż mówić o gniewie zapalczwym? Cóż o namiętnej cielesności? Nie sąż to szaleństwa – krótkie wprawdzie, lecz do rzeczywistych obłąkań umysłu zupełnie podobne. Któż nie wie jakie skutki zrządzić może gwałtowne złęknięcie lub nagła i wielka radość? A jak prawda jest życiem oświecającym ducha, tak wszelki fałsz jest trucizną dla duszy, dlatego ten co jest arcykłamcą, biegnie lubo sam tego nie poznaje – do domu wariatów. Tam też prowadzi sumienie niespokojne – świadomego swych win i przestępstw ducha.

Ma więc duch ludzki i w sobie i w tym ciele w którym mieszka i zewnątrz jeszcze, mnóstwo nieprzyjaciół, czatujących co chwila na działanie jego zaciemnienia. A przy tym o jak wąska jest ta granica, która leży między jasnym i zaciemnionym duchem!

Na widok cierpień ciała i kalectwa czujemy w nas smutek i politowanie. Jakże daleko bardziej litować się trzeba nad obłąkaniem zrządzonym przez zaćmienie ducha! Mówimy zwykle: że nic nad zdrowie ani miłszego ani droższego. Przecież duch jasny, duch czysty i święty w zdrowym ciele – większym jeszcze jest dobrem. Być albowiem winowajcą, jest to złe, nad które nie masz większego.

Szczęśliwym jest ten którego wychowaniem rządziła prawda i cnota. A lubo nie masz człowieka, któryby wolny był od błędu i od grzechu; przecież dobre wychowanie staje się stróżem i prowadzicielem dla niego, tak, iż upadłszy powstaje – zbłądziwszy i poznawszy swój błąd strzeże się dalszych upadków i całą troskliwość na to łoży aby coraz bardziej się ukształcał na drodze prawdy i cnoty.

(...)

Usiłujcie pozbyć się zaciemnienia ducha a postępujcie w prawdzie – bo tylko prawda jest rzeczywistą wolnością. Ty sam o Boże rozpuść ciemności błędu a daj nam widzieć prawdę. Uczmy się coraz bardziej poznawać Jezusa Chrystusa i Jego Kościół a wtedy w jasności prawdy postępując znajdziemy w niej uspokojenie i uszczęśliwienie.

"Obrona prawdy". Pismo miesięczne religii i literaturze poświęcone. Zeszyt I. Miesiąc Styczeń 1845. W Poznaniu. WYDAWCA W. STEFAŃSKI, ss. 3-5, 38. (Początkowy i końcowy fragment pracy pt. *Zaćmienie ducha widzialne w pismach Jana Czernieckiego* [księdza-apostaty]. Poznań. W DRUKARNI I KSIĘGARNI W. STEFAŃSKIEGO. 1845). (1)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześniono; ilustracja od red. *Ultra montes*).

Przypisy:

- (1) Por. 1) O. Tilmann Pesch SI, [*Chrześcijańska filozofia życia*](#).
- 2) Św. Piotr z Alkantary, [*Pokój duszy*](#).
- 3) Ks. Wawrzyniec Scupoli, [*O spokoju duszy i o szczęściu serca umierającego sobie samemu, aby żyło Bogu*](#).
- 4) O. Fryderyk William Faber, [*Postęp duszy czyli wzrost w świętości*](#).
- 5) Jan kard. Bona OCist., [*O rozpoznawaniu duchów*](#).
- 6) P. Leonardus Lessius SI, [*De perfectionibus moribusque divinis. Liber XIII. De iustitia et ira Dei. Caput XIV. De excaecatione et obduratione*](#).
- 7) Ks. Albert Stöckl, [*Wyrodzenie się mistycyzmu poza Kościołem*](#).
- 8) Ks. Adam Kopyciński, [*Bezwyznaniowy*](#).
- 9) Ks. Władysław Michał Dębicki, a) [*Wielkie bankructwo umysłowe. Rzecz o nowoczesnym skrajnym sceptycyzmie naukowo-filozoficznym*](#). b) [*Wariacko-zbójcka filozofia \(Fr. Nietzsche\)*](#). c) [*Anioł upadły. Lamennais w oświeceniu najnowszym*](#). d) [*Katolicka pogarda świata*](#).
- 10) Ks. Jakub Balmes, [*Fanatyzm i indyferentyzm, ich źródła i następstwa*](#).
- 11) "Przegląd Katolicki", a) [*Od teatru do apostazji. Odstępstwo Karola*](#). b) [*Przegląd Tygodniowy i apostazja ks. Campello*](#).
- 12) O. Józef Tuszowski SI, [*Ojciec Marian Morawski demaskuje apostatę Renana*](#).

13) Ks. Augustyn Arndt SI, [Ignacy Doellinger. \(Ignaz von Döllinger. Eine Charakteristik von Dr. Emil Michael S. J.\)](#).

14) "Voce della Verita", [Czemu Jezuita są nienawidzeni? Przez kogo są nienawidzeni? Jak długo jeszcze będą nienawidzeni?](#)

15) O. Jan Jakub Scheffmacher SI, [Katechizm polemiczny czyli Wykład nauk wiary chrześcijańskiej przez zwolenników Lutra, Kalwina i innych z nimi spokrewnionych, zaprzeczanych lub przekształcanych.](#)

16) Ks. Maciej Józef Scheeben, O. Euzebiusz Nieremberg SI, [Uwielbienia łaski Bożej. Na łasce Bożej zasadza się najwyższa oświata, wolność prawdziwa i postęp największy.](#)

(Przyp. od red *Ultra montes*).

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXXI, Kraków 2021